

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಅನಂತರಾಮಣ್.—ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಡಾಕ್ಟರುಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

Jewellery and Sevas offered to Lord Srinivasa at Thirupathi Hills.

Q.—708. Sri S. SRINIVASA IYENGAR (T.-Narsipur).—

Will the Government be pleased to state :—

(a) whether any articles of jewellery were offered to Lord Srinivasa at Thirupathi Hills, by the Rulers of Mysore State prior to 1947 and by the Government after 1947 till to day ; if so, whether they will furnish a descriptive list ;

(b) the manner in which these articles are inspected every year ;

(c) the total amount of money spent for repairs of these articles from the year 1947 to-date ;

(d) whether the Government of Mysore is represented on the Committee of Management of the Temple ;

(e) the number of *Sevas* conducted every day on behalf of the Government ;

(f) the arrangement they have made to finance these *Sevas* ?

A.—Sri Kadidal MANJAPPA (Minister for Revenue and Public Works).—

(a) The jewels gifted to this temple prior to 1947 and after 1947 are noted in the list appended below.

(b) The Peshkar at Thirupathi will inspect the jewels and vahanams as and when necessary and during *Sevas* in which they are adorned on the deity. The Muzrai Commissioner and his Assistant will also inspect these jewels when they visit Thirupathi every year for inspection.

(c) An estimate for Rs. 30,360-10-0 for repairs to the jewels and vahanams gifted to the above deity was sanctioned in March 1952, the cost being met out of the grants sanctioned during 1948-49 and, 1949-50 and 1950-51. A sum of Rs. 24,947-7-0 has been spent so far on the above work.

(d) Government of Mysore is not represented on the Committee of Management of the temple. This question was taken up with the Government of Madras by the State Government on many previous occasions and they have replied this Government in February 1953 that in view of the formation of Andhra State, it is not expedient for the Government of Madras to make any new policy. The question of addressing the Chief Minister of Andhra State in the light of the above opinion of the Madras Government is under consideration of this Government.

(e) The number of *Sevas* conducted every day on behalf of Government is 18.

(f) The cost of these *Sevas* is met out of grants from the Chattram Savings Fund and from State Funds under “47. Miscellaneous (b) ”.

Inventory of Jewellery, Vahanams, etc., presented to the temple of Sree Venkataramanaswamy by the late Maharaja of Mysore.

Quantity	Description of the article	Present weight	Date of supply	Remarks
1	Swarna Chatri ...	401 tolas of gold.	...	During the middle of 18th Century by Sri Krishnaraja Wadiyar, son of Kanteeravaraja Wadiyar.
1	Silver Payasa Gangalam.	507½ tolas of silver.	Not known	.....

(SRI KADIDAL MANJAPPA.)

Quantity	Description of the article	Present weight	Date of supply	Remarks
1*	Gold Laxmi Haram	*369 tolas of gold.	Not known	This haram was substantially repaired in 1922. A new gold chain was inserted and the Gandabherunda pendant was re-made.
1	Gold Saligrama haram.	.....	Do	... ..
1	Silver Akandam.	1,899½ tolas of silver.	Do	Kept inside Garbhagudi.
2	Silver Deevatis ...	64¾ tolas each ...	Do	This is a very old presentation and bears Vilasam.
1	Silver Siddi ...	113½ tolas (including lac).	...	This is a presentation in the middle of 18th century.
1	Ivory Palanquin.	.....	...	Recently repaired in Mysore Palace in 1932. It is a presentation by old Rulers of Mysore, the exact date not known.
1	Elephant Vahanam.	294 seers of silver and 1 seer of gold.	1725 A.D.	The true copy of inscription written on the Vahanam. The Vahanam was re-made in 1915.
1	Arati Plate ...	73½ tolas of silver.	...	In daily use.
1	Navaneetha Arati Plate.	86¾ tolas of silver	..	Do
	Do Silver Cup.	10½ tolas of silver	...	Do
1	Silver Nakshatra Arati.	191½ tolas of silver	...	Do
2	Silver Chamarams.	.....	...	.....
4	Morjhals (2 pairs)	.....	...	One pair gold gilded on Silver and the other pair plain Silver. The morjhals are periodically repaired in the Mysore Palace.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Sir, in the appendix you have not mentioned the weight of the gold Saligrama haram; may I know why?

Sri Kadidal MANJAPPA.—Perhaps, it is not weighed.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Is it not necessary to have it weighed and entered in the inventory?

Sri Kadidal MANJAPPA.—It is necessary, but I do not know why it was not weighed; I will ascertain.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—As regards answer to (b) may I know when the Muzrai Minister visited the temple?

Sri Kadidal MANJAPPA.—I visited the temple but I do not remember the date; about six months ago.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Was he pleased to inspect these jewels according to the inventory, Sir?

Sri Kadidal MANJAPPA.—Yes.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—In that case, may I know what are those articles that were subject to repair as contained in answer (c) ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—That information is not readily available.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Sir, if I say that Gold Saligrama haram was subject to repair and the original length, about five to six feet haram, was not at all available ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—It is a news to me, I will make enquiry.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Who is the custodian of these articles of jewellery ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—The jewellery has to be kept in the temple in an iron safe.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—If the Board of Management of the temple decided to melt away any of these jewellery, has the Government any objection ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—They have got every objection. The jewels are meant to adorn the deity.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—When did the Government of Mysore apply to Government of Madras on previous occasions as answered in (d) ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—I think in the year 1953; I do not remember exactly.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—What is the objection of the temple authorities in reserving a place to the Government of Mysore in the Board of Management ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—They say that the pilgrims that go from Mysore State constitute only five per cent of the total number and if Mysore is given a place in the Board of Management, then the other parts of India may also claim the same privilege. Anyhow, we want to correspond with the Andhra Government.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Is it not a fact that it is the Mysore Government that is the biggest 'Sevakartha' in Thirupathi Hills ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—I agree with the Hon'ble Member.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—May I know, Sir, if the Government of Mysore own any immoveable property

in Madras State that has been earmarked for the seva ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—There are some buildings; that has been answered.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—It is not the buildings that is in my mind. Did Government of Mysore leave away certain villages for the purpose of assuring an income for conducting the sevas ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—I want notice.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Will the Government be pleased to state the amount that is being spent for all these 18 sevas a day ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—I have got separate figures; the total we are spending is about Rs. 68,000.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Are Government aware that the Chattrams owned by Government of Mysore are without proper ventilation ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—Some of them were constructed long back.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Are Government aware that they have spent some money about 3 or 4 years back for the construction of some extension ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—I want notice.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಆರ್. ನಾಯ್ಡು.—(b) ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ "ಮುಜರಾಯಿ ಕಮಿಷನರೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನಿಸ್ತಂಟರೂ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವರು" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ವೈದೂ ಯೌವನ ಆಭರಣಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೇರೆ ಇಮಿಟೇಷನ್ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಅದರ ಜಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಕೂಡ ಬರುತ್ತದೆ.

Mr. SPEAKER.—It need not be answered.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಆರ್. ನಾಯ್ಡು.—(d) ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ "ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಲ್ಲ.....ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಂದ್ರಾಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಧಾನ ಸಚಿವರೊಡನೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ವಿಚಾರವು ಸರ್ಕಾರದ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖನವಿಲ್ಲದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ತಿರುಪತಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸುಮಾರು 33 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45 ಭಾಗ ಬರೀ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಸರ್ವೆಂಟೇಜ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. Considerable money is going from Mysore State.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಆರ್. ನಾಯ್ಡು.—ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಆದಾಯ ಅಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 40 ಭಾಗವಿರುವಾಗ ಆ ನಮಿತಿ ಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪರವಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿ ರಲು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅವಕಾಶಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು ವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾವಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

12-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈ ಪೂಜೆ ಪುನ ಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆನಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಗ ಬರುತ್ತದೆಯೆ ? ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಅದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಿಗೇನೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದ ವಹಿವಾಟನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರವೇ ವಹಿಸಿರು ತ್ತಾರೋ ?

MR. SPEAKER.—It is obvious.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಹಾಗೆ ಆ ದೇವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಕೇಳಿ ಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಹಾಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬರುವಂಥ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ ವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಾದುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎ. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ.—ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿ ನಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಈ ತಿರುಪತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಹೋಗು ತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಏನಾದರೂ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ ?

MR. SPEAKER.—He wants notice for that. Any other question ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.—ಈಗ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಆ ಆಂಧ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಂತೆ, ಅದುದ ರಿಂದ ತಾವೂ ಸಹ ಏಕೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಬಾರದಾಗಿತ್ತು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ 'ಅಂತೆ—ಕಂತೆ'ಗಳ ವಿಚಾರ ಬೇಡಿ, ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಕೇಳಿ.

Water rate dues under Krishnarajasagara, etc.

Q.—801. Sri B. N. BORANNA GOWDA (Belur).—

Will the Government be pleased to state :—

(a) the amount of water rate due from the raiyats under the Krishnaraja-sagar, Markonahalli and Vani Vilasa Sagara reservoirs ;

(b) the amount collected ;

(c) the amount still to be collected ;

(d) the amount outstanding as arrears ;

(e) the amount of remission granted ?

A.—Sri Kadidal MANJAPPA (Minis-ter for Revenue and Public Works).—

K. R. S.

	Rs.	a.	p.
(a)	51,62,771	7	5
(b)	4,36,689	4	10
(c)	47,25,082	2	7
(d)	Vide reply to 'c'		
(e)	...		

Marconahalli.

	Rs.	a.	p.
(a)	2,85,941	11	3
(b)	45,664	10	8
(c)	2,40,277	0	7
(d)	Vide reply to 'c'		
(e)	...		

Vani Vilas Sagar.

	Rs.	a.	p.
(a)	11,868	11	3
(b)	6,089	13	6
(c)	5,778	13	9
(d)	Vide reply to 'c'		
(e)	16	0	0

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎ. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ.—ಇಲ್ಲಿ ತಾವು ತೋರಿಸಿರುವ ಪ್ರಕಾರ 51 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಬಾಕಿ ನಿಲ್ಲಲು ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಈ ಬಾಕಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಹಿಂದಿ ನಿಂದಲೂ ಎಂದರೆ 20 ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲಿನಿಂದಲೂ ನಿಂತು ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ರೈತರ ಲೆಕ್ಕಗಳು ಬೇರೆ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಬಾಕಿ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎ. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ.—ಹಾಗೆ ರೈತರು ಇಲ್ಲಯವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಬಾಕಿಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರಲು ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ರೈತರು ಕೊಡುವುದು ಕ್ಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎ. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡ.—ಹಾಗೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಯವರೆಗೂ ಕಂದಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಾವು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ ಎಂದಲ್ಲವೇ ? ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಕಂದಾಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರೇ ತಿಂದು ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಬಾಕಿ ನಿಲ್ಲಲು ಕಾರಣವಾಯಿತಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರುಗಳು ತಿಂದು ಹಾಕಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಅಂಥವರ ಮೇಲೆ ಶಿಸ್ತಿನ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಲೆಕ್ಕಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಮೊಕಾಬಲೆ ಆಗದೆ ಇರುವುದ ರಿಂದ ಆ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈಗ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿಸಿ ರಾಗುತ್ತಿದೆ.